

# اثر پایه اسپینلی بر عملکرد کاتالیست‌های فرآیند ریفورمینگ مтанول برای تولید هیدروژن در راکتور بستر ثابت

یاسین خانی<sup>۱</sup>، فرزاد بهادران<sup>\*۲</sup>، ناصر صفری<sup>۱</sup>، سعید سلطانعلی<sup>۱</sup>، جعفر صادق‌زاده اهری<sup>۱</sup> و اکبر زمانیان<sup>۱</sup>

۱- دانشکده شیمی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۲- پژوهشکده گاز، پژوهشگاه صنعت نفت، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۹/۷      تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۹/۱۴

## چکیده

در این مقاله عملکرد کاتالیست‌های  $M/\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  and  $M/\text{ZnLaAlO}_4$  ( $M=\text{Cu}, \text{Cu-Ni}$ ) در فرآیند ریفورمینگ مтанول در محدوده دمایی  $200^{\circ}\text{C}$  تا  $350^{\circ}\text{C}$  و خوارک مтанول با دبی  $11500 \text{ h}^{-1}$  GHSV در شرایط اتمسفری، در یک راکتور کوارتزی بستر ثابت بررسی شد. برای ارزیابی بهتر مساحت سطح، مورفولوژی و ساختار کریستالی کاتالیست‌های سنتزی توسط آنالیزهای ICP و XRD، FESEM، BET، TEM، FTIR و TPR مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج نشان داد که کاتالیست‌های دارای پایه اسپینلی  $\text{ZnLaAlO}_4$  نسبت به کاتالیست‌های با پایه  $\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  دارای راندمان و فعالیت بالا، دمای احیای پایین و حجم حفرات بیشتر است این را می‌توان به وجود عناصر La، Zn، Al و تشکیل فاز مشترک این فلزات نسبت داد که نتیجه آن توزیع بهتر و مناسب‌تر ذرات فاز فعال بر روی کاتالیست پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  است. به عنوان بزرگ‌ترین مزیت میزان گزینش‌پذیری نسبت به  $\text{H}_2$  برای کاتالیست  $\text{Cu-Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$  حدود ۱۸٪ بیش از کاتالیست‌های تلقیح شده بر روی الومینا است.

**کلمات کلیدی:** سنتز احتراقی، کاتالیست، تبدیل مтанول، هیدروژن، پایه اسپینلی

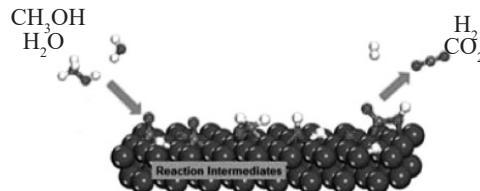
ایجاد شود [۱-۳]. استفاده از پیلهای سوختی امکان دستیابی به یک منبع انرژی پاک را فراهم می‌کند [۴ و ۵]. عمدت ترین مشکل در این راستا ذخیره‌سازی و ایجاد روشی ایمن برای انتقال هیدروژن است. از این‌رو، برای رفع این مشکل از تولید هیدروژن در محل مصرف می‌توان نام برد [۶]. بنابراین، به جهت تولید هیدروژن در محل می‌توان از فرآیند ریفورمینگ مтанول (MSR) بهره برد.

## مقدمه

با افزایش جمعیت و به تبع آن افزایش چشم‌گیر وسائل نقلیه، پدیده آلودگی هوا و مصرف بیش از حد منابع فسیلی مشکلات زیستمحیطی زیادی را برای جوامع بشری به وجود آورده است. بنابراین، ضرورت دارد تا منابع جدید و عاری از آلایندگی

دوم، کاتالیست‌های عناصر گروه‌های ۸ تا ۱۰ جدول تنابوی هستند. مزیت عمده این کاتالیست‌ها نسبت به کاتالیست مس، پایداری دمایی است. اما این دسته از کاتالیست‌ها دارای فعالیت کم و میزان CO<sub>2</sub> تولیدی زیادتری نسبت به کاتالیست مس هستند. در واقع، به کارگیری کاتالیست‌های حاصل از گروه‌های ۸ تا ۱۰ در کنار مس به جهت رفع ضعف پایداری کم کاتالیست مس، بسیار مناسب به نظر می‌رسد. البته برای بهبود عملکرد کاتالیست‌های مسی روش‌های مختلفی در منابع آمده است [۱۱-۱۷]. برخی از تحقیقات صورت گرفته براستفاده از ارتقاء‌دهنده‌ها و پایه‌های کاتالیستی مختلف تاکید دارند و برخی دیگر به بررسی اثر روش سنتر کاتالیست اشاره دارند و کارایی کاتالیست‌های مسی را متاثر از سطح ویژه فلز، پراکندگی بالای فلز و کاهش اندازه فلز می‌دانند. مثلاً روی اکسید (ZnO) دارای اثر همافزاگی بسیار مناسبی با مس است که نتیجه آن برهم‌کش قوی بین مس و روی است، که عامل اصلی فعالیت بالای این کاتالیست‌ها است. افزودن Zn سبب کاهش دمای احیا شوندگی مس و همچنین ایجاد پراکندگی مناسب ذرات مس برروی سطح کاتالیست می‌شود [۱۸-۲۰]. از دیگر عناصری که می‌توان به نقش با اهمیت آنها در کنار مس اشاره کرد، آلومینیم و نیکل است. وجود آلومینیم سبب تقویت مقاومت مکانیکی و حرارتی کاتالیست می‌شود که این امر سبب جلوگیری از کلوخگی ذرات مس می‌شود. همچنین، نیکل نیز نقش بهسازی در ارتقاء کیفیت کاتالیست مسی دارد و پخش‌شدگی و توزیع یکنواخت‌تر ذرات مس به بهترین نحوه ممکن می‌سرم [۲۱-۲۲]. لantanیوم می‌تواند با اکسید نیکل و مس و اکسید آلومینیوم ارتباط برقرار کنند باعث عدم تشکیل ترکیباتی نظیر آلومینات نیکل و مس شود. که نتیجه آن پراکندگی مناسب و کاهش اندازه گونه‌های فعل و کاهش تشکیل کک و افزایش فعالیت کاتالیست است [۲۹].

چرا که این فرآیند در حضور بخار آب بیشترین میزان هیدروژن را به دست می‌دهد. از طرفی، دمای عملیاتی برای فرآیند ریفورمینگ متانول در مقایسه با دیگر فرآیندهای ریفورمینگ، مانند ریفورمینگ متان در ۵۰۰°C و اتانول در حدود ۴۰۰°C، بسیار پایین‌تر است [۷-۸]. به طور کلی، مکانیسم انجام فرآیند ریفورمینگ متانول در فرمول‌ها و شکل ۱ زیر گزارش شده است:



شکل ۱ شماتیکی از مکانیسم واکنش تبدیل متانول

تشکیل CO به عنوان محصول جانبی فرآیند ریفورمینگ، یکی از موانع اصلی در استفاده از فرآیند MSR است. چراکه CO در غلظت‌های بالاتر از ۱۰ ppm سبب مسمومیت کاتالیست قسمت آندی پیل سوختی (دما پایین) می‌شود. بنابراین، تلاش در جهت رفع این نقصان در فرآیند ریفورمینگ متانول از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است [۹-۱۰]. پس، می‌توان به این نکته اشاره کرد که کاتالیست این فرآیند باید دارای ویژگی‌های خاصی مانند فعالیت بالا، کمینه کردن میزان تشکیل CO، گزینش‌پذیری بالا نسبت به تولید هیدروژن و پایداری زیاد باشد. به جهت دستیابی به کاتالیستی با چنین ویژگی‌ها می‌توان کاتالیست فرآیند متانول را به دو دسته تقسیم کرد. دسته اول، کاتالیست‌های حاوی مس هستند. این کاتالیست‌ها در فرآیند ریفورمینگ متانول دارای فعالیت و میزان تبدیل بالایی هستند. اما ایجاد پدیده کلوخگی دمایی (یا همان سینترینگ) در دمای‌های بیش از ۳۰۰°C برای فلز مس رخ می‌دهد که این پدیده نشان از ضعف وجود مس دارد. دسته

کاتالیست  $\text{Cu-Ni}/\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  و  $\text{Cu}/\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  است.

#### (الف) سنتز پایه کاتالیست

برای ساخت پایه جدید  $\text{LaZnAlO}_4$  با استفاده از  $(\text{La}(\text{NO}_3)_3 \cdot 6\text{H}_2\text{O})$  و  $\text{Zn}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ ،  $\text{Al}(\text{NO}_3)_3 \cdot 9\text{H}_2\text{O}$  به صورت استوکیومتری و نسبت مولی یک به یک از نمکهای ذکر شده به طور مجزا در آب دی‌یونیزه حل شده و در ادامه با هم مخلوط شده‌اند. سپس محلول آمونیاک به تدریج (قطره قطره) به مخلوط اضافه شده تا pH محلول به ۸ تا ۱۰ برسد. در مرحله بعد ژل حاصل برروی استیرر در دمای اتاق قرار داده شد تا محلول حاصل خوب هم بخورد و نهایتاً مقدار مشخصی از گلسرین به عنوان سوخت به ژل حاصله اضافه و در مرحله اخر نمونه در دمای  $800^\circ\text{C}$  به مدت ۱۰ h کلسینه شد [۲۳]. آنالیز ICP تاییدکننده مقدار و نسبت فلزات موجود در پایه است.

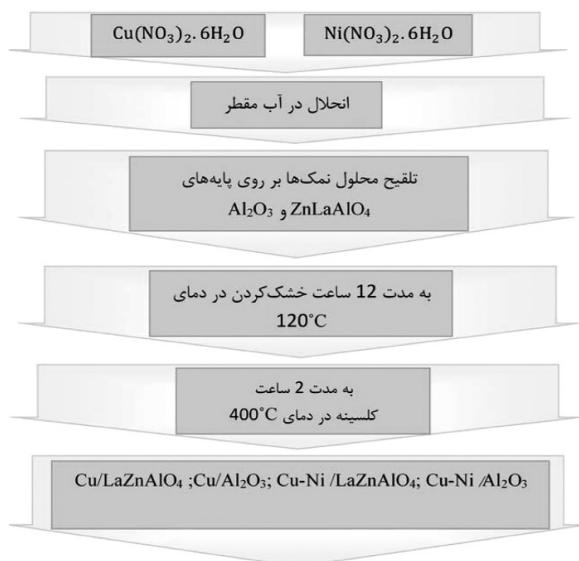
#### (ب) سنتز کاتالیست‌ها

نمودار و شمای کلی مراحل سنتز نانوکاتالیست  $\text{Cu}/\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$ ,  $\text{Cu}/\text{Al}_2\text{O}_3$ ,  $\text{Cu-Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$ ,  $\text{Cu}/\text{ZnLaAlO}_4$  در شکل ۲ آمده است.

در این پژوهش، با توجه به اهمیت نقش پایه در فرآیندهای کاتالیستی، پایه جدید اسپینلی  $\text{ZnLaAlO}_4$  را که حاوی عناصر مهمی است و می‌تواند بر فعالیت کاتالیست ریفورمینگ متانول موثر باشد، سنتز و برای بررسی با استفاده از  $\text{Cu}$  و  $\text{Ni-Cu}$  به عنوان فلز فعال در فرآیند ریفورمینگ متانول در راکتور بستر ثابت مورد ارزیابی قرارداده شد. همچنین، برای مقایسه اثر پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  عملکرد کاتالیست‌های  $\text{Cu}/\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  و  $\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3/\text{Cu-Ni}$  با کاتالیست‌های  $\text{Cu}/\text{ZnLaAlO}_4$  و  $\text{Cu-Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$  توسط آزمون راکتوری از لحاظ فعالیت و گزینش‌پذیری در شرایط یکسان مقایسه گردید. نتایج حاصل از آنالیزهای FE-SEM, FTIR, XRD, BET, TPR، و تست‌های راکتوری، به خوبی بیانگر نتایج این پایه کاتالیست در ریفورمینگ متانول است.

### بخش تجربی مواد و روش‌ها

جهت سنتز کاتالیست‌های از  $\text{Ni}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$  (مرک، آلمان، ۹۹٪) به عنوان منبع نیکل و  $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$  (سیگما آلدريچ ۹۹٪) به عنوان منبع مس و از  $\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  (مرک، آلمان) به عنوان پایه جهت ساخت



شکل ۲ شماتیکی از مراحل ساخت کاتالیست‌ها

فازهای مختلف فلز فعال است. قابلیت احیا نمونه‌های سنتزی، از دمای ۲۵ تا ۸۰۰ °C توسط آزمایش TPR با استفاده از دستگاه Micromeritics TPD-TPR 2900 System سطح مخصوص و اندازه منافذ، حجم جذبی و واجدبی کاتالیست‌های سنتزی به روش BET و با دستگاه Micromeritics Instrument Corporation TriStar3020 مورد آنالیز قرار گرفت. برای این کار ابتدا نمونه‌ها در دمای ۳۰۰ °C به مدت ۱۲ h تحت خلا قرار گرفت سپس در دمای K<sub>77/3</sub>، جذب و واجدب نیتروژن IR کاتالیست‌ها مورد بررسی قرار گرفت. طیف Bruker کاتالیست‌های سنتزی با استفاده از دستگاه Vertex80 در محدوده ۴۰۰۰-۴۰۰ cm<sup>-1</sup> بدست آمد. اندازه و مورفولوژی کاتالیست‌ها نیز به کمک آنالیز FESEM با میکروسکوپ الکترونی (Zeiss 15KV) مورد بررسی قرار گرفت.

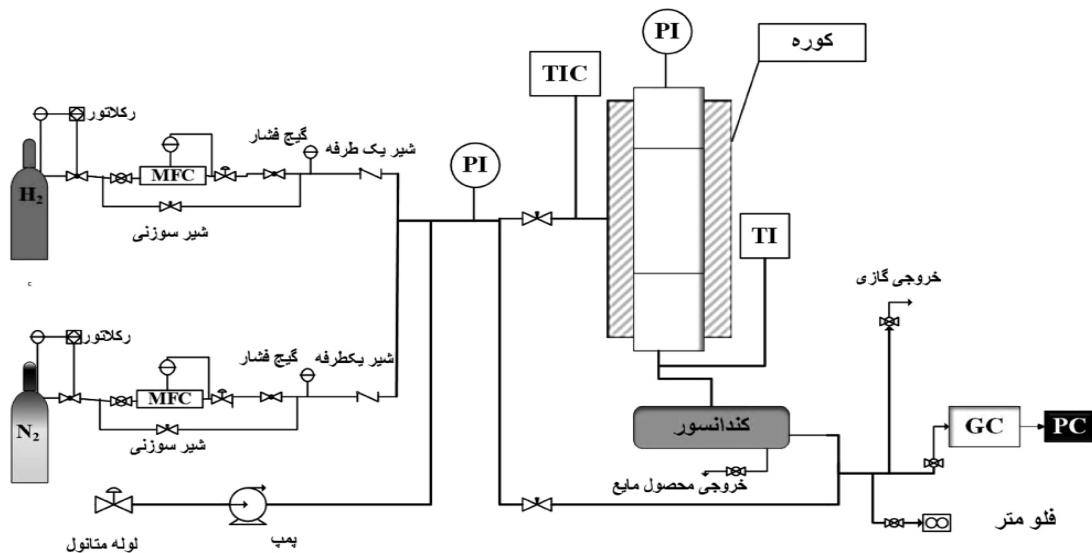
### سامانه ارزیابی عملکرد کاتالیست سنتزی در فرآیند ریفرمینگ متانول

در شکل ۳ سامانه ارزیابی عملکرد کاتالیست‌های Cu/Zn-، Cu-Ni/ZnLaAlO<sub>4</sub>، Cu/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> و LaAlO<sub>4</sub> در فرآیند تبدیل متانول نشان داده شده است.

در تحقیق حاضر، به منظور سنتز کاتالیست Cu/Zn-، Cu-Ni/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub>، LaAlO<sub>4</sub>، Cu-Ni/ZnLaAlO<sub>4</sub>، Cu/γ-Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> ۱۰٪ وزنی فاز فعال مس و ۰.۵٪ مس-Niکل به روش تلقیح برروی پایه اسپنلی ZnLaAlO<sub>4</sub> و آلومینا نشانده شده است. بنابراین ابتدا میزان مورد نظر از نمک‌های فلزات مورد نظر در مقداری آب دی‌بونیزه حل شده و به مدت ۳۰ min در دمای ۵۰ °C تحت اختلاط قرار گرفت. در ادامه با روش تلقیح خشک ZnLaAlO<sub>4</sub> و γ-Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> نشانده می‌شود. پس از تلقیح، کاتالیست به مدت ۱۲ hr در دمای ۱۲۰ °C در آون خشک و سپس به مدت ۲ hr در دمای ۴۰۰ °C در کوره کلسینیه گردید. بعد از عملیات کلسیناسیون کاتالیست سنتز شده به شکل قرص مورد نظر شکل دهی داده شد. روش‌های تعیین مشخصات کاتالیست‌ها

تعیین فاز موجود در پایه آلومینا و ZnLaAlO<sub>4</sub> و کاتالیست‌های سنتزی به روش پراش پرتو ایکس INEL EQUINOX (XRD) با استفاده از پراش سنج انجام گرفت ۳۰۰۰ بآ لامپ Cu Kα ( $\lambda=1.5406 \text{ \AA}$ ) از ۵° تا ۸۰° مشاهده شده‌اند.

هدف از آنالیز TPR بررسی دمای احیاپذیری



شکل ۳ سامانه آزمایشگاهی برای انجام آزمایشات عملکرد کاتالیست در واکنش ریفرمینگ متانول با بخار آب

$$\text{H}_2 = \frac{F_{\text{H}_2\text{out}}}{F_{\text{H}_2\text{out}} + F_{\text{COout}} + F_{\text{CO}_2\text{out}}} * 100 \quad (5)$$

$$\text{CO} = \frac{F_{\text{COout}}}{F_{\text{COout}} + F_{\text{CO}_2\text{out}} + F_{\text{H}_2\text{out}}} * 100 \quad (6)$$

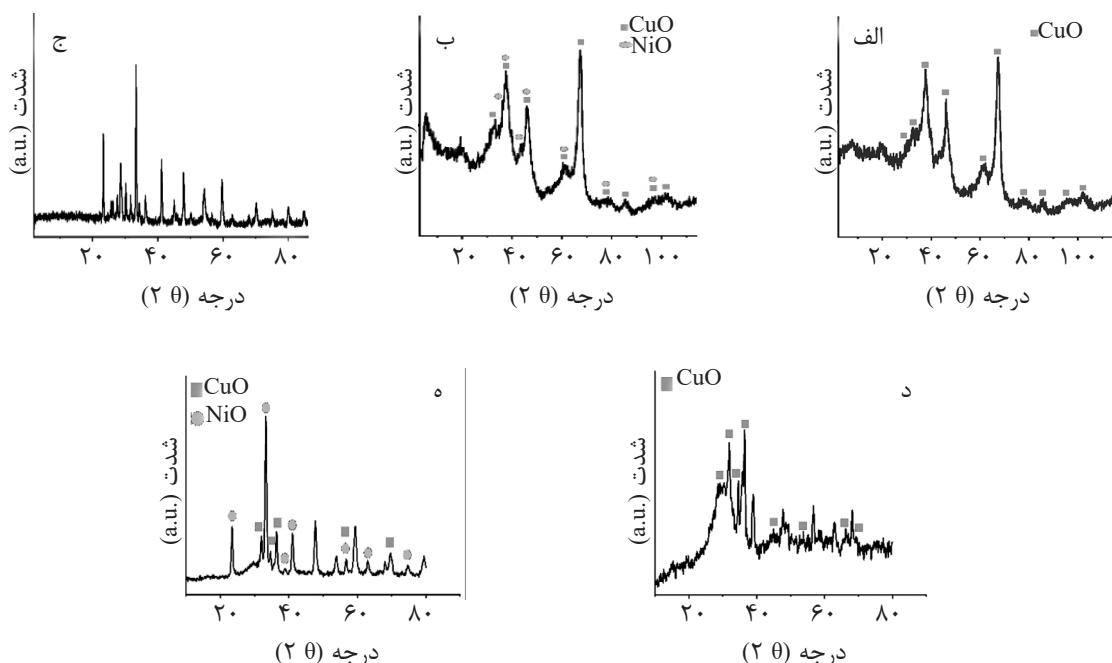
= دبی جریان گازی خروجی و ورودی

### بحث و نتایج

نمونه‌های سنتز شده با روش‌های XRD، TPR، BET، IR و TEM مورد بررسی و شناسایی قرار گرفتند که در زیر به بررسی آنها پرداخته می‌شود. الگوی XRD کاتالیست‌های  $\text{Cu}/\text{Al}_2\text{O}_3$ ,  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{Al}_2\text{O}_3$ ,  $\text{ZnLaAlO}_4$ ,  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$ ,  $\text{Cu}/\text{ZnLaAlO}_4$  و  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{La}_2\text{O}_3$  در شکل ۴ نشان داده شده است. در شکل ۴ قسمت (E) الگوی XRD مربوط به پایه کاتالیستی  $\text{ZnLaAlO}_4$  شده است. شاخص‌ترین پیک برای پایه کاتالیستی  $\text{ZnLaAlO}_4$  در  $2\theta = 33.17^\circ$  ظاهر می‌شود و پیک‌های دیگر نیز در  $2\theta = 23^\circ, 41^\circ, 47^\circ, 59^\circ$  قابل مشاهده هستند. آنچه باید مد نظر قرار بگیرد تفاوت آشکار پیک‌های ترکیب اسپینلی سنتز شده  $\text{ZnO}$  و اسپینل با ترکیبات دیگری نظیر  $\text{La}_2\text{O}_3$  و  $\text{Al}_2\text{O}_3$  و  $\text{ZnAl}_2\text{O}_4$  است [۲۹ و ۳۰].

این سامانه به سه بخش تنظیم جریان قبل از واکنش، مجموعه راکتوری و سیستم آنالیز گازی قابل تفکیک است. فرآیند ریفورمینگ متانول با هر یک از کاتالیست‌ها در محدوده دمایی  $200^\circ\text{C}$  تا  $300^\circ\text{C}$  با دبی خوراک  $11500\text{ h}^{-1}$  در شرایط اتمسفری و در یک راکتور کوارتزی با قطر ورودی  $1/4\text{ cm}$  قطر خروجی  $0/9\text{ cm}$  انجام شد. دمای راکتور داخل کوره الکتریکی دارای مانیتورینگ دمایی با استفاده از یک ترموکوپل واقع در بستر کاتالیستی، قابل تنظیم و کنترل است. تمامی گازهای مورد نیاز برای تهیه گاز هیدروژن از کپسول‌های گازی با خلوص  $99/99\%$  تامین گردید. مخلوط خوراک ورودی به بستر کاتالیست پس از تبخیر مایع، شامل گازهای  $\text{CH}_3\text{OH}/\text{H}_2\text{O}/\text{Ar}$  با نسبت  $1:1:2$  هستند (گاز Ar به عنوان رقیق کننده استفاده می‌شود). همچنین، مقادیر درصد تبدیل متانول و گزینش‌پذیری محصولات به صورت پیوسته با استفاده از نتایج یک کروماتوگراف گازی (Varian 3800) مجهز به TCD و FTD به کمک معادلات زیر محاسبه گردید:

$$\text{درصد تبدیل} = \frac{F\text{CH}_3\text{OH}_{in} - F\text{CH}_3\text{OH}_{out}}{F\text{CH}_3\text{OH}_{in}} * 100 \quad (4)$$



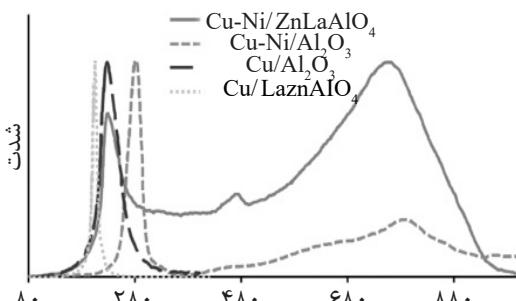
شکل ۴ الگوهای XRD کاتالیست‌های (الف) (۵)، (ب) (۶)، (ج) (۷)، (د) (۸)، (ه) (۹)  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{LaZnAlO}_4$ ،  $\text{Cu}/\text{LaZnAlO}_4$ ،  $\text{LaZnAlO}_4$ ،  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{Al}_2\text{O}_3$ ،  $\text{Cu}/\text{Al}_2\text{O}_3$

نتایج به دست آمده از ارزیابی سطح ویژه کاتالیست‌های سنتز شده و پایه‌های  $\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  در جدول ۱ نمایش داده شده است. مقایسه سطح ویژه آلومینای خالص با پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  بعد قرار گرفتن در شرایط دمایی  $1000^{\circ}\text{C}$  به مدت  $12\text{ h}$  نشان داد که پایه آلومینا بعد قرار گرفتن در این شرایط بخش عمده سطح خود را از دست می‌دهد در حالی که پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  این گونه نبوده و بخش عمده سطح خود را حفظ می‌کند و این نشان‌دهنده مقاومت دمایی بالای این پایه است. لازم به ذکر است که پایه آلومینا با این که سطح بالایی نسبت به پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  دارد اما دارای حجم حفرات و سایز حفرات بسیار کمتری نسبت به  $\text{ZnLaAlO}_4$  است که این امر موجب کارایی بالای پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  می‌شود. زیرا وجود خلل و فرج و حفرات بر روی کاتالیست‌های سنتزی منجر به افزایش دسترسی به سایت‌های فعال کاتالیستی می‌گردد. لازم به ذکر است که افزودن فلز فعال موجب کاهش سطح شده که این را می‌توان به پر شدگی حفرات پایه نسبت داد. بنابراین پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  به دلیل حجم حفرات بالا کاهش سطح کمتری نسبت به پایه آلومینا دارد. نتایج آنالیز TPR در شکل ۵ نشان می‌دهد که فعالیت کاتالیست‌ها تحت تاثیر فاکتورهای متفاوتی از جمله طبیعت پایه و ارتقاء دهنده قرار دارد.

زیرا مقایسه الگوهای XRD مشخص  $\text{ZnAl}_2\text{O}_4$  و  $\text{ZnLaAlO}_4$  با  $\text{Al}_2\text{O}_3$  و  $\text{ZnO}$  با  $\text{La}_2\text{O}_3$  که الگوهای XRD برای این مورد یک اسپینل جدید و خاص است که متفاوت از اکسید بالا ذکر شده است. برای هر چهار نمونه می‌توان وجود پیک‌های شاخص مربوط به کریستال‌های اکسید XRD مس و نیکل (فلزات فعال) کاتالیست‌ها در الگوی  $\text{ZnLaAlO}_4$  مشاهده کرد. همچنین، می‌توان عدم مشاهده پیک مربوط به فاز اسپینل اکسید  $\text{CuAl}_2\text{O}_4$  و  $\text{NiAl}_2\text{O}_4$  را به عدم تشکیل یا مقدارهای کم آن نسبت داد [۲۹-۳۰]. با توجه به مطالعات گذشته، عدم تشکیل آن محتمل‌تر است، چرا که حداقل دمای لازم برای تشکیل فاز اسپینل  $800^{\circ}\text{C}$  است، درحالی که حداکثر دمایی که نمونه‌های سنتزی  $400^{\circ}\text{C}$  تحمل کرده‌اند، دمای کلسینه شدن  $400^{\circ}\text{C}$  است. برای مطالعه اندازه دانه‌های بلوری از معادله دبای-شر (d =  $0.9 \lambda / \beta \cos\theta$ ) استفاده شد که برای پایه و کاتالیست‌ها  $\text{Cu}/\text{ZnLaAlO}_4$ ،  $\text{Cu-Ni}/\text{Al}_2\text{O}_3$ ،  $\text{Cu}/\text{Al}_2\text{O}_3$  و  $\text{Cu-Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$ ،  $18/54$  nm،  $24/92$ ،  $20/13$  nm،  $26/63$  به دست آمد. با توجه به این مطالب از آنالیز پراش اشعه ایکس می‌توان نتیجه  $\text{ZnLaAlO}_4$  گرفت که کاتالیست سنتز شده با پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  دارای کریستال‌های مس اکسید و نیکل با پراکندگی بهتر با اندازه کوچک‌تر است که برای انجام فرآیند ریفورمینگ متانول نتیجه بهتری را نشان خواهد داد.

جدول ۱ سطح ویژه کاتالیست‌های سنتز شده

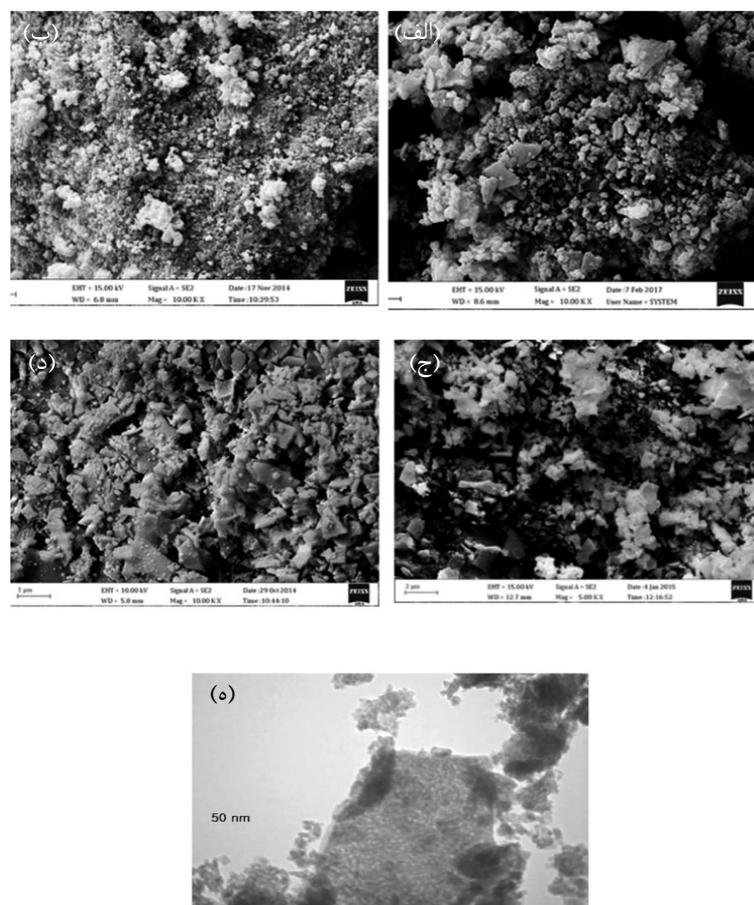
نمونه	سطح BET (m <sup>2</sup> /g)	حجم منافذ (cm <sup>3</sup> /g)	اندازه منافذ (Å)	BET سطح (m <sup>2</sup> /g) بعد قرار گرفت در دمای $1000^{\circ}\text{C}$ به مدت $12\text{ h}$
$\text{ZnLaAlO}_4$	۵۳/۹	۰/۲۶	۳۵۱/۸	۴۱/۴
$\text{Cu-Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$	۴۸/۲	۰/۲۴	۲۹۴/۱	-
$\text{Cu} / \text{ZnLaAlO}_4$	۴۶/۹	۰/۲۴	۲۹۱/۰	-
$\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$	۱۲۰/۶	۰/۱	۸۵/۴	۱۰/۵
$\text{Cu} / \gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$	۹۵/۷	۰/۰۸	۷۶/۶	-
$\text{Cu-Ni}/\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$	۹۸/۶	۰/۰۹	۸۰/۲	-



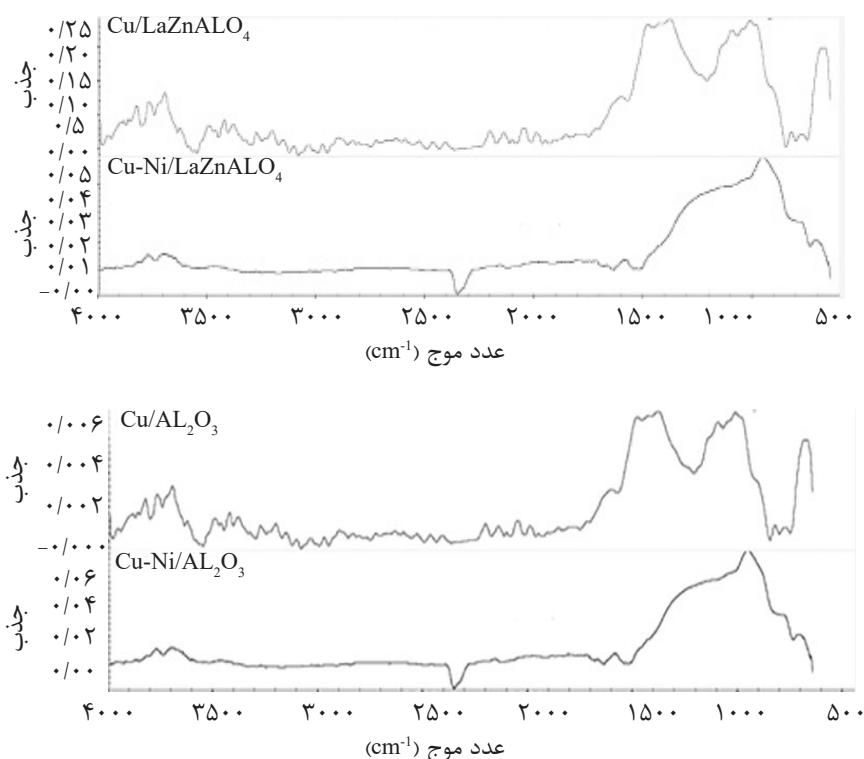
شکل ۵ پروفایل TPR مربوط به کاتالیست‌های سنتزی

تصاویر FESEM شکل ۶ نشان‌دهنده مورفولوژی کاتالیست‌های  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{Zn}$ - $\text{Cu}/\text{Al}_2\text{O}_3$ ,  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{Al}_2\text{O}_3$  و  $\text{Cu}/\text{ZnLaAlO}_4$  است. با مقایسه تصویر تلقیح شده برروی پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  با کاتالیست‌های  $\text{ZnLaAlO}_4$  و  $\text{LaAlO}_4$  این پایه اصلاح شده تلقیح شده برروی  $\text{Al}_2\text{O}_3$ - $\gamma$ - $\text{Al}_2\text{O}_3$  می‌توان پی برد که کاتالیست‌های سنتزی برروی پایه اصلاح شده  $\text{ZnLaAlO}_4$  داری پراکندگی بهتری هستند بنابراین پایه  $\text{LaZnAlO}_4$ . با کنترل انرژی سطحی ذرات، رشد کلوخه‌ها را کنترل کرده اما کاتالیست سنتزی برروی پایه آلومینا حالت کلوخه‌ای دارد. پراکندگی بهتری کاتالیست  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$  که متأثر از اثر پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  است را می‌توان تا حد زیادی از تصویر TEM کاتالیست  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$  نیز برداشت کرد. بنابراین نتیجه این امر افزایش کارایی کاتالیست  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$ ,  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$  از لحاظ پایداری و فعالیت در قیاس با کاتالیست‌های  $\text{Cu}-\text{Ni}/\gamma-\text{Al}_2\text{O}_3$ ,  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{Al}_2\text{O}_3$ ,  $\text{Cu}/\gamma-\text{Al}_2\text{O}_3$  با پایه آلومینا است. شکل ۷ نتایج حاصل از آنالیز FTIR که جهت تعیین گروه‌های عاملی نمونه‌های سنتزی به کار می‌رود، را نشان می‌دهد. این آنالیز برای مشاهده و تشخیص  $\text{OH}$  گروه‌های عاملی، اکسیدهای فلزی و پیوندهای موجود برروی سطح، با توجه به سطحی بودن این آنالیز مناسب است. به طور کلی پیک‌های موجود در محدوده  $400-675 \text{ cm}^{-1}$  مربوط به پیوندهای فلزی هستند. به صورت دقیق، پیک در  $512 \text{ cm}^{-1}$  مربوط به حضور  $\text{ZnO}$  است. پیوندهای  $\text{O}-\text{Cu}-\text{O}$  باعث پیدایش پیک در نزدیکی اعداد موج  $500$  و  $1384 \text{ cm}^{-1}$  می‌شود.

با نگاهی اجمالی به شکل ۴ می‌توان دریافت که احیاء کاتالیست  $\text{Cu}-\text{Ni}/\gamma-\text{Al}_2\text{O}_3$  از حدود  $281^\circ\text{C}$  شروع شده و تا  $783^\circ\text{C}$  ادامه می‌یابد. اما پیک ضعیفی که در دمای حدود  $450^\circ\text{C}$  مشاهده می‌شود مربوط به احیای  $\text{CuO}-\text{NiO}$  است [۲۸]. پیک اول که در دمای حدود  $281^\circ\text{C}$  مشاهده می‌شود مربوط به احیای  $\text{CuO}$  است، اما پیک دوم در حدود  $600^\circ\text{C}$  شروع شده و در  $795^\circ\text{C}$  به اوج خود می‌رسد که قله پهن اول مربوط به احیای نیکل‌هایی است که به پایه برهمنش ضعیف دارند اما پیک اصلی  $795^\circ\text{C}$  که همان‌طور که گفته شد در دمای  $795^\circ\text{C}$  مشاهده می‌گردد مربوط به احیای  $\text{NiO}$  است که به پایه برهمنش قوی دارند. اما در مورد کاتالیست  $\text{Cu}-\text{Ni}/\text{ZnLaAlO}_4$  از دمای  $230^\circ\text{C}$  تا  $263^\circ\text{C}$  ادامه می‌یابد. پیک اول که در دمای حدود  $230^\circ\text{C}$  مشاهده می‌شود مربوط به احیای  $\text{CuO}$  است که به پایه برهمنش قوی دارند. پیکی که در حدود  $763^\circ\text{C}$  مشاهده می‌گردد مربوط به احیای  $\text{NiO}$  است که با پایه کاتالیست برهمنش قوی دارد. بنابراین با توجه به شکل می‌توان استنباط کرد که استفاده از پایه  $(\text{ZnLaAlO}_4)$  باعث کاهش دمای احیا در حدود  $51^\circ\text{C}$  در مورد احیای مس و  $32^\circ\text{C}$  در مورد نیکل در قیاس با کاتالیست‌هایی با پایه آلومینا گردیده است همچنین در مورد کاتالیست‌های  $\text{Cu}/\text{ZnLaAlO}_4$  باعث کاهش دمای احیا در حدود  $30^\circ\text{C}$  شده است.



شکل ۶ تصاویر FESEM و TEM کاتالیست‌های سنتزی: (الف) Cu-Ni/ $\gamma$ -Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub>, (ب) Cu-Ni/ZnLaAlO<sub>4</sub>, (ج) Cu-Ni/ZnLaAlO<sub>4</sub>, (ه) Cu/ $\gamma$ -Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> و (ن) Cu-Ni/ZnLaAlO<sub>4</sub>



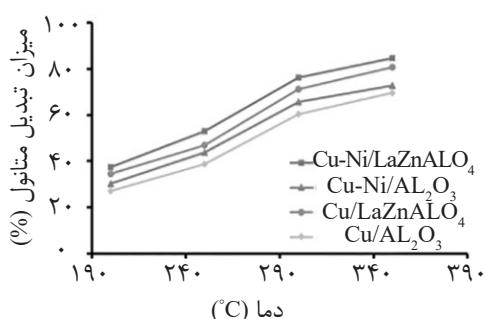
شکل ۷ طیف‌های FTIR کاتالیست‌های سنتزی

این نوع کاتالیست در تبدیل متانول به هیدروژن شده است. علاوه بر درصد بالای تبدیل متانول، کاتالیست باید دارای بازده بالای هیدروژن و تولید کم کربن منوکسید باشد. عملکرد کاتالیست‌های سنتز شده در انتخاب‌پذیری هیدروژن و محصولات دیگر در شکل ۹ به تصویر کشیده شده است. مشاهده می‌شود کاتالیست تهیه شده با پایه  $\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  دارای کربن منوکسید نسبتاً بالایی است ولی کاتالیستی که در تولیدشان از پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  استفاده شده به میزان بسیار کمی کربن منوکسید تولید نموده است. به صورت کلی مشاهده شده است که با افزایش دما، احتمال و مقدار تشکیل CO افزایش می‌یابد که با مکانیزم تولید CO از طریق عکس واکنش جابه‌جایی آب-گاز طبق واکنش (۷) تطابق دارد، زیرا با افزایش دما مقدار تبدیل متانول افزایش و در نتیجه غلظت هیدروژن و کربن دی اکسید که از واکنش‌گرهای واکنش عکس جابه‌جایی آب-گاز هستند در راکتور بالا می‌رود و احتمال تشکیل CO افزایش می‌یابد.

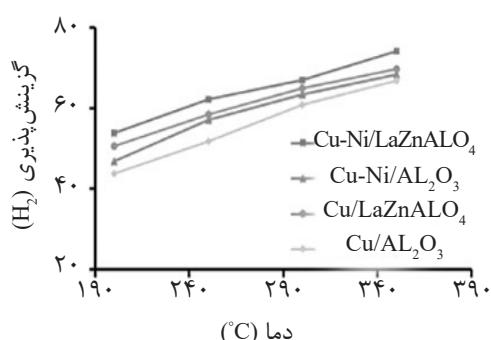
علاوه بر همه این‌ها پیک در نزدیکی  $582\text{ cm}^{-1}$  حضور آلمینا بر روی سطح را نشان می‌دهد [۲۴-۲۵]. همچنین پیک‌های ریز در محدوده  $1000\text{--}3500\text{ cm}^{-1}$   $\text{H}_2\text{O}$  و  $\text{CO}_2$  محیط را می‌توان به جذب سطحی  $\text{CO}_2$  و  $\text{H}_2\text{O}$  موجود توسط نمونه و یا به احتمال فراوان آب موجود در ساختار نمونه اختصاص داد. به‌طور مشروح پیک‌های موجود در بازه عدد موج  $3300\text{--}3500\text{ cm}^{-1}$  مربوط به پیوند O-H و پیک مربوط به  $\text{CO}_2$  جذب شده در محدوده  $1740\text{ cm}^{-1}$  و  $1225\text{ cm}^{-1}$  است [۲۶-۲۷].

#### عملکرد کاتالیست‌های سنتزی

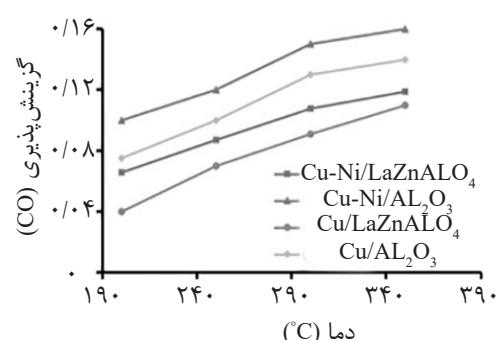
عملکرد کاتالیست‌های سنتز شده در فرآیند تبدیل متانول به هیدروژن در شکل ۸ آورده شده است. مشاهده می‌شود که به‌طور کلی کاتالیستی که در تولیدشان از پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  استفاده شده، تبدیل بیشتری از کاتالیست سنتز شده با پایه  $\gamma\text{-Al}_2\text{O}_3$  دارد. بنابراین پراکنده‌گی مناسب مس در کاتالیست‌های تلقیح شده بر روی پایه  $\text{ZnLaAlO}_4$  و عدم تشکیل ترکیباتی نظیر آلمینات‌ها منجر به کارایی بالای



شکل ۸ مقایسه تبدیل متانول برای کاتالیست‌های سنتزی



شکل ۹ مقایسه توزیع فرآورده‌ها روی کاتالیست‌های سنتزی



می‌دهد و میزان تبدیل متانول را افزایش می‌دهد.

### نتیجه‌گیری

به منظور بررسی اثر پایه  $ZnLaAlO_4$  روی عملکرد کاتالیست مس و نیکل در فرآیند تبدیل متانول با بخار آب، کاتالیست‌های  $Cu/Al_2O_3$ ،  $Cu/ZnLaAlO_4$ ،  $CuNi/ZnLaAlO_4$  و  $Cu-Ni/Al_2O_3$  سنتز شدند. نتایج به دست آمده از FESEM و XRD ریزتر بودن و بدون کلوخه شدن و پراکندگی مناسب ذرات فاز فعال در کاتالیست‌های تقیح شده برروی پایه  $ZnLaAlO_4$  را نسبت به پایه  $Al_2O_3$  نشان دادند. BET بیشتر بودن حجم و اندازه حفرات کاتالیست  $Cu/ZnLaAlO_4$  و  $Cu-Cu/Al_2O_3$  را نسبت به کاتالیست  $Cu-Ni/ZnLaAlO_4$  تایید کرد. همچنین آنالیز TPR مؤید کاهش دمای احیا فلزات فعال برروی پایه  $ZnLaAlO_4$  نسبت به آلومینا است. نتیجه‌های به دست آمده از ارزیابی عملکردی دو نمونه نیز تایید کردند که کاتالیست  $M/ZnLaAlO_4$  ( $M=Cu, Cu-Ni$ ) در قیاس با کاتالیست  $M/Al_2O_3$  ( $M=Cu, Cu-Ni$ ) از لحاظ تبدیل بالای متانول و هم از لحاظ تولید کم CO عملکرد بهتری در این فرآیند دارا هستند.

### سپاس‌گزاری

بدین وسیله از حمایت‌های پژوهشگاه صنعت نفت به خصوص پژوهشکده گاز در اجرای این پروژه تشکر و قدردانی می‌شود.

با توجه به نتایج گزارش شده در جدول ۲ می‌توان به تاثیر مثبت پایه  $ZnLaAlO_4$  در فرآیند ریفرمینگ متانول پی بردا مقایسه تحقیقات صورت گرفته می‌توان ادعا کرد که پایه مزبور بر کاهش گزینش‌پذیری CO و افزایش گزینش‌پذیری  $H_2$  تاثیر به سزایی دارد که این را می‌توان به تاثیر روی که در بالا بردن پراکندگی و بهبود خواص اکسایشی-احیایی و کاهش دمای احیای فاز مس و لانتانیوم که می‌تواند با اکسید نیکل و مس و اکسید آلومینیوم ارتباط برقرار کنند باعث عدم تشکیل ترکیباتی نظیر آلومینات نیکل و مس شود.

جدول ۲ گزارش میزان تبدیل و گزینش‌پذیری ریفرمینگ متانول

Catalyst	Support	دما (°C)	Conv. % (±0.6)	$S_H$ %	$S_{CO}$ %	Ref
Cu	ZnO	۲۴۰	۷۱-۴۳	-	-	[۳۱]
Cu	MCM-41	۳۰۰	۶۹/۹	۱۰۰	۱۶/۴	[۳۲]
Cu	ZrO <sub>2</sub>	۲۶۰	۱۰۰-۱۰	-	-	[۳۱]
Ni	MCM-41	۳۰۰	۲۲/۱	۹۹/۶	۹۵/۴	[۳۲]
Pt	YSZ	۳۰۰	۴۹/۴	۹۸/۹	۷۶/۸	[۳۳]
Ru	$Al_2O_3$	۴۰۰	۸۴	۹۵	۸۸	[۳۴]

و الومینیوم که برای تأمین پایداری مکانیکی کاتالیست و افزایش سطح ویژه کاتالیست مورد نیاز است نسبت داد در نتیجه وجود Zn و La و Al در ساختار پایه  $ZnLaAlO_4$  در کنار هم در قیاس با پایه الومینا گزینش‌پذیری نسبت به تولید CO کاهش

### مراجع

- [1]. Rodríguez R. A., Virguez E. A., Rodriguez P. A. and Behrentz E., “Influence of driving patterns on vehicle emissions: A case study for Latin American cities,” Transportation Research Part D: Transport and Environment, Vol. 43, pp.192-206, 2016.
- [2]. Ghadikolaei M. A., “Effect of alcohol blend and fumigation on regulated and unregulated emissions of IC engines a review,” Renewable and Sustainable Energy Reviews, Vol. 57, pp.1440-1495, 2016.
- [3]. Cao X., Yao Z., Shen X., Ye Y. and Jiang X., “On-road emission characteristics of VOCs from light-duty gasoline vehicles in Beijing,” China. Atmospheric Environment, 124, pp.146-155, 2016.

- [4]. Speder J., Zana A. and Arenz M., “*The colloidal tool-box approach for fuel cell catalysts: Systematic study of perfluorosulfonate-ionomer impregnation and Pt loading,*” Catalysis Today, Vol. 262, pp. 82-89, 2016.
- [5]. Pătru A., Rabis A., Temmel S. E., Kotz R. and Schmidt T. J., “*Pt/IrO<sub>2</sub>-TiO<sub>2</sub> cathode catalyst for low temperature polymer electrolyte fuel cell—Application in MEAs, performance and stability issues,*” Catalysis Today, Vol. 262, pp. 161-169, 2016.
- [6]. Olah G. A., “*Beyond oil and gas: the methanol economy,*” Angewandte Chemie International Edition, Vol. 44, No. 18, pp. 2636-2639, 2005.
- [7]. Basile A., Parmaliana A., Toști S., Iulianelli A., Gallucci F., Espro C. and Spooren J., “*Hydrogen production by methanol steam reforming carried out in membrane reactor on Cu/Zn/Mg-based catalyst,*” Catalysis Today, Vol. 137, No. 1, pp. 17-22, 2008.
- [8]. Purnama H., Girgsdies F., Ressler T., Schattka J. H., Caruso R. A., Schomäcker R. and Schlögl, R., “*Activity and selectivity of a nanostructured CuO/ZrO<sub>2</sub> catalyst in the steam reforming of methanol,*” Catalysis Letters, Vol. 94, Issue 1-2, pp. 61-68, 2004.
- [9]. Sá S., Sousa J. M. and Mendes A., “*Steam reforming of methanol over a CuO/ZnO/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> catalyst, part I: Kinetic modelling,*” Chemical Engineering Science, Vol. 66, No. 20, pp. 4913-4921, 2011.
- [10]. Sá S., Silva H., Brandão L., Sousa J. M. and Mendes A., “*Catalysts for methanol steam reforming—a review,*” Applied Catalysis B: Environmental, Vol. 99, Issue 1-2, pp. 43-57, 2010.
- [11]. Agrell J., Birgersson H. and Boutonnet M., “*Steam reforming of methanol over a Cu/ZnO/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> catalyst: a kinetic analysis and strategies for suppression of CO formation,*” Journal of Power Sources, Vol. 106, Issue 1-2, pp. 249-257, 2002.
- [12]. Turco M., Bagnasco G., Cammarano C., Senese P., Costantino U. and Sisani M., “*Cu/ZnO/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> catalysts for oxidative steam reforming of methanol: The role of Cu and the dispersing oxide matrix,*” Applied Catalysis B: Environmental, Vol. 77, Issue 1-2, pp. 46-57, 2007.
- [13]. Cao W., Chen G., Li S. and Yuan Q., “*Methanol-steam reforming over a ZnO-Cr<sub>2</sub>O<sub>3</sub>/CeO<sub>2</sub>-ZrO<sub>2</sub>/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> catalyst,*” Chemical Engineering Journal, Vol. 119, Issue 2-3, pp. 93-98, 2006.
- [14]. Yao C. Z., Wang L. C., Liu Y. M., Wu G. S., Cao Y., Dai W. L., He H. Y. and Fan K. N. “*Effect of preparation method on the hydrogen production from methanol steam reforming over binary Cu/ZrO<sub>2</sub> catalysts,*” Applied Catalysis A: General, Vol. 297, No. 2, pp. 151-158, 2006.
- [15]. Karim A. M., Conant T. and Datye A. K., “*Controlling ZnO morphology for improved methanol steam reforming reactivity,*” Physical Chemistry Chemical Physics, Vol. 10, No. 36, pp. 5584-5590, 2008.
- [16]. Lin S. S. Y., Thomson W. J., Hagensen T.J. and Ha S. Y., “*Steam reforming of methanol using supported Mo<sub>2</sub>C catalysts,*” Applied Catalysis A: General, Vol. 318, pp. 121-127, 2007.
- [17]. Conant T., Karim A. M., Lebarbier V., Wang Y., Girgsdies F., Schlögl R. and Datye A., “*Stability of bimetallic Pd-Zn catalysts for the steam reforming of methanol,*” Journal of Catalysis, Vol. 257, No. 1, pp. 64-70, 2008.
- [18]. Chang C. C., Wang J. W., Chang C. T., Liaw B. J. and Chen Y. Z., “*Effect of ZrO<sub>2</sub> on steam reforming of methanol over CuO/ZnO/ZrO<sub>2</sub>/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> catalysts,*” Chemical Engineering Journal, Vol. 192, pp. 350-356, 2012.
- [19]. Huang G., Liaw B. J., Jhang C. J. and Chen Y. Z., Steam reforming of methanol over CuO/ZnO/CeO<sub>2</sub>/ZrO<sub>2</sub>/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> catalysts. Applied Catalysis A: General, Vol. 358, No. 1, pp.7-12, 2009.

- [20]. Armbruester M., Behrens M., Cinquini F., Föttinger K., Grin Y., Haghofer A., Kloetzer B., Knop-Gericke A., Lorenz H., Ota A. and Penner S., "How to control the selectivity of palladium-based catalysts in hydrogenation reactions: the role of subsurface chemistry," *Chem. Cat. Chem.*, Vol. 4, No. 8, pp. 1048-1063, 2012.
- [21]. Kurtz M., Wilmer H., Genger T., Hinrichsen O. and Muhler M., "Deactivation of supported copper catalysts for methanol synthesis," *Catalysis Letters*, Vol. 86, Issue 1-3, pp. 77-80, 2003.
- [22]. Khzouz M., Wood J., Pollet B. and Bujalski W., "Characterization and activity test of commercial  $Ni/Al_2O_3$ ,  $Cu/ZnO/Al_2O_3$  and prepared  $Ni-Cu/Al_2O_3$  catalysts for hydrogen production from methane and methanol fuels," *international journal of hydrogen energy*, Vol. 38, No. 3, pp. 1664-1675, 2013.
- [23]. Khani Y., Shariatinia Z. and Bahadoran F., "High catalytic activity and stability of  $ZnLaAlO_4$  supported Ni, Pt and Ru nanocatalysts applied in the dry, steam and combined dry-steam reforming of methane," *Chemical Engineering Journal*, Vol. 299, pp. 353-366, 2016.
- [24]. Wei X. and Chen D., "Synthesis and characterization of nanosized zinc aluminate spinel by sol-gel technique," *Materials Letters*, Vol. 60, Issue 6, pp. 823-827, 2006.
- [25]. Khoshbin R. and Haghghi M., "Direct syngas to DME as a clean fuel: the beneficial use of ultrasound for the preparation of  $CuO-ZnO-Al_2O_3/HZSM-5$  nanocatalyst," *Chemical Engineering Research and Design*, Vol. 91, Issue 6, pp. 1111-1122, 2013.
- [26]. Bachiller-Baeza B., Rodriguez-Ramos I. and Guerrero-Ruiz A., "Interaction of carbon dioxide with the surface of zirconia polymorphs," *Langmuir*, Vol. 14, Issue 13, pp. 3556-3564, 1998.
- [27]. Deshmane V. G., Abrokwaah R. Y. and Kuila D., "Mesoporous nanocrystalline  $TiO_2$  supported metal (Cu, Co, Ni, Pd, Zn, and Sn) catalysts: Effect of metal-support interactions on steam reforming of methanol," *Journal of Molecular Catalysis A: Chemical*, Vol. 408, pp. 202-213, 2015.
- [28]. De Rogatis L., Montini T., Cognigni A., Olivi L. and Fornasiero P., "Methane partial oxidation on NiCu-based catalysts," *Catalysis Today*, Vol. 145, Issue 1-2, pp. 176-185, 2009.
- [29]. Lu J., Li X., He S., Han C., Wan G., Lei Y., Chen R., Liu P., Chen K., Zhang L. and Luo Y., "Hydrogen production via methanol steam reforming over Ni-based catalysts: Influences of Lanthanum (La) addition and supports," *International Journal of Hydrogen Energy*, Vol. 42, No. 6, pp. 3647-3657, 2017.
- [30]. Ajamein H., Haghghi M., Shokrani R. and Abdollahifar M., "On the solution combustion synthesis of copper based nanocatalysts for steam methanol reforming: Effect of precursor, ultrasound irradiation and urea/nitrate ratio," *Journal of Molecular Catalysis A: Chemical*, Vol. 421, pp. 222-234, 2016.
- [31]. Sá S., Silva H., BrandãoL. Sousa J. M. and Mendes A., "Catalysts for methanol steam reforming—a review," *Applied Catalysis B: Environmental*, Vol. 99, Issue 1-2, pp. 43-57, 2010.
- [32]. Abrokwaah R. Y., Deshmane V. G. and Kuila D., "Comparative performance of M-MCM-41 (M: Cu, Co, Ni, Pd, Zn and Sn) catalysts for steam reforming of methanol," *Journal of Molecular Catalysis A: Chemical*, Vol. 425, pp. 10-20, 2016.
- [33]. Kaftan A., Kusche M., Laurin M., Wasserscheid P. and Libuda J., "KOH-promoted  $Pt/Al_2O_3$  catalysts for water gas shift and methanol steam reforming: An operando DRIFTS-MS study," *Applied Catalysis B: Environmental*, Vol. 201, pp. 169-181, 2017.
- [34]. Aouad S., Gennequin C., Mrad M., Tidahy H. L., Estephane J., Aboukais A. and Abi-Aad E., "Steam reforming of methanol over ruthenium impregnated ceria, alumina and ceria-alumina catalysts," *International Journal of Energy Research*, Vol. 40, Issue 9, pp. 1287-1292, 2016.



## Petroleum Research

Petroleum Research, 2019(August-September), Vol. 29, No. 106, 37-41

DOI: 10.22078/pr.2019.3547.2619

# The Effect of Spinel Support on the Catalytic Performance of Methanol Reforming Catalysts for Hydrogen Production in a Fixed Bed Reactor

Yasin khani<sup>1</sup>, Farzad Bahadoran<sup>\*2</sup>, Nasser Safari<sup>1</sup>, Saeed Soltanali<sup>2</sup>, Jafar Sadeghzadeh Ahari<sup>2</sup> and Akbar Zamaniyan<sup>2</sup>

1. Department of Chemistry, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

2. Research Institute of Petroleum Industry (RIPI), Tehran, Iran

bahadoranf@ripi.ir

DOI: 10.22078/pr.2019.3547.2619

Received: November/28/2018

Accepted: April/24/2019

## INTRODUCTION

Many attempts have been made in recent years to efficiently use fuels, develop methods and processes for reduction of air pollutants and application of clean fuels, emission of greenhouse gases, increased environmental pollution as a result, diminishing resources and rising prices of fuel oil [1-3]. One of the approaches to achieve clean and cheap energy is application of fuel cells. The fuel cells convert hydrogen feed to electrical energy required for the vehicle driveline [4-5]. The major drawback of this process is the high volume of hydrogen in gas phase for storage and the impossibility of transporting it due to safety reasons, making it necessary to find a method for hydrogen production on the site of consumption. The most appropriate process for the application of methanol as a liquid fuel is methanol reforming process to convert it to hydrogen on site [6]. Copper and zinc containing catalysts are the best

available catalysts for methanol reforming. Zinc oxide (ZnO) has a very appropriate synergism with copper, resulting in strong interaction between copper and zinc, which is the main factor contributing to the high activity of these catalysts. Decreased reduction temperature of copper helped by zinc verifies this. In addition, zinc greatly helps improve the suitable distribution and dispersion of copper particles on the catalyst surface. Moreover, aluminum plays a promoting part in increasing the mechanical and thermal strength of the catalyst. Therefore, application of  $\text{Al}_2\text{O}_3$  structural promoter prevents agglomeration of Cu crystals.

## EXPERIMENTAL PROCEDURE

### CATALYST PREPARATION

The  $\text{ZnLaAlO}_4$  support was synthesized according to a gel combustion technique. For this purpose, a solution of  $\text{Al}(\text{NO}_3)_3 \cdot 9\text{H}_2\text{O}$ ,  $\text{Zn}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$

and  $\text{La}(\text{NO}_3)_3 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$  in 1:1:1 molar ratio was prepared in distilled water to which a solution of glycerin was added as a fuel, so that the molar ratio of metals/fuel becomes 3:20. The pH of the solution was adjusted to 12 using  $\text{NH}_4\text{OH}$  as a base. Then, the suspension was heated up to 80 °C, and the mixture was stirred for about five hours in order to become concentrated by evaporation of water. The concentrated gel was calcined in a furnace for 10 hours at 800 °C with a heating rate of 5 °C/min.

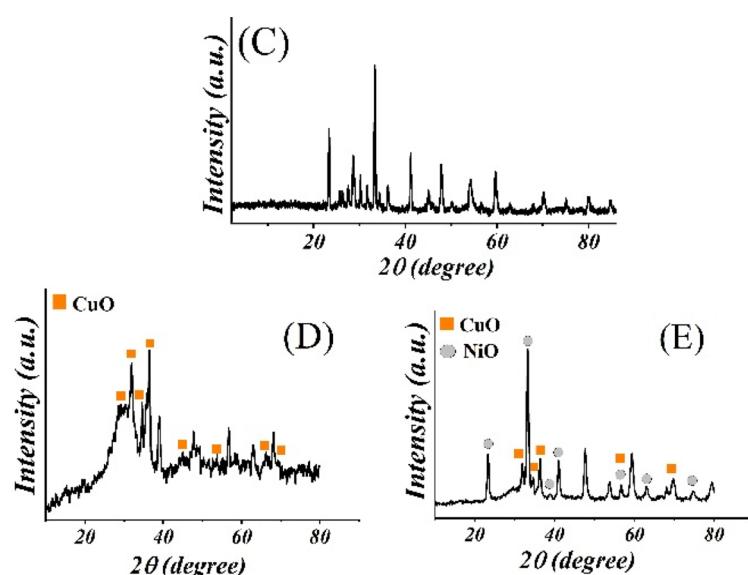
## CATALYTIC ACTIVITY TEST

The system is composed of feed stream flow control, reactor set and gas analysis parts. In this process, the outlet current from the reactor is sent to a condenser in which the temperature is reduced to 0 °C to condense the steam and unreacted methanol in the product. In addition, methanol reforming was carried out using each of Cu-Ni/LaZnAlO<sub>4</sub>, Cu/LaZnAlO<sub>4</sub>, Cu/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> and Cu-Ni/Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> catalysts in the temperature range of 200-300 °C and feed flow rate of weight hourly space velocity (GHSV) of 11500 h<sup>-1</sup> at atmospheric

pressure in a monolith reactor with a quartz cover (inlet diameter = 14 mm and outlet diameter = 9 mm). The feed mixture for methanol reforming was composed of N<sub>2</sub>/H<sub>2</sub>O/CH<sub>3</sub>OH at a ratio of 1:1:2, which nitrogen gas being used as a diluent.

## RESULTS AND DISCUSSION PHASE COMPOSITION ANALYSIS

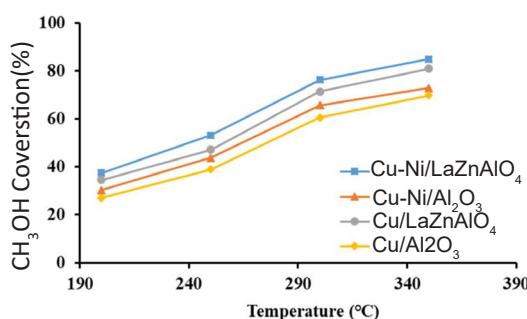
XRD patterns of ZnLaAlO<sub>4</sub> support, Cu-Ni/LaZnAlO<sub>4</sub> and Cu / LaZnAlO<sub>4</sub> catalysts are shown in Fig. 1. The comparison of XRD patterns of Cu/ LaZnAlO<sub>4</sub> and Cu-Ni/LaZnAlO<sub>4</sub> catalysts with those of LaZnAlO<sub>4</sub>, respectively, shows that the peaks corresponding to copper and nickel (active metals) oxide crystals are observable. Debye-Scherrer equation ( $d = 0.9 \lambda/\beta \cos (\theta)$ ) has been used for obtaining particle sizes, which were 13.24 and 20.18 for Cu/LaZnAlO<sub>4</sub> and Cu-Ni/LaZnAlO<sub>4</sub> catalysts and support respectively. XRD analysis thus indicates that the ZnLaAlO<sub>4</sub> supported synthetic catalysts contain copper and nickel oxide crystals with better distribution and smaller sizes, which will perform better in methanol reforming process.



**Figure 1:** The XRD patterns of (C) ZnLaAlO<sub>4</sub> support, (D) Cu/ZnLaAlO<sub>4</sub>, (E) Cu-Ni/ZnLaAlO<sub>4</sub> catalysts.

## CATALYTIC PERFORMANCES

Performance of synthetic catalysts in methanol to hydrogen conversion process is shown in Fig. 2. It is observed that  $ZnLaAlO_4$  supported catalysts generally have higher conversions than  $\gamma-Al_2O_3$  supported catalysts. Therefore, the formation of compounds such as aluminates leads to high efficiency of these catalysts in methanol to hydrogen conversion.



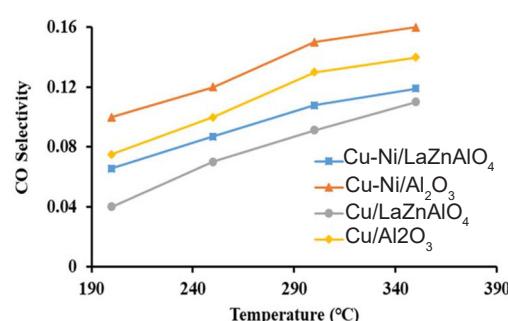
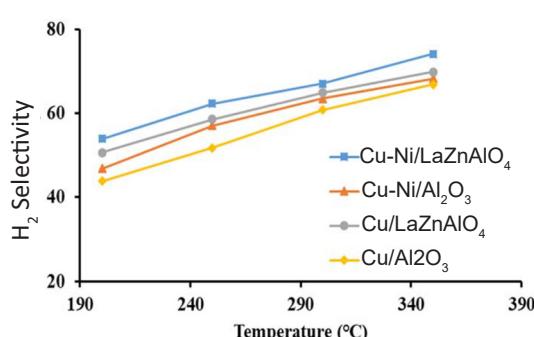
**Figure 2:** Comparison of methanol conversion using synthetic catalysts.

In addition to high methanol conversion percentage, the synthetic catalysts must have high hydrogen and low carbon monoxide formation efficiencies. Fig. 3 shows the performance of synthetic catalysts with respect to selectivity of hydrogen and other products. In the case of  $\gamma-Al_2O_3$  supported catalysts relatively high amounts of carbon monoxide were generated whereas  $ZnLaAlO_4$  supported catalysts produced very little carbon monoxide. It is generally

observed that by increasing the temperature, the possibility and amount of CO formed increased. This is in conformity with CO production mechanism via reverse water-gas shift reaction since rising temperature increases methanol conversion and thus increases concentrations of hydrogen and carbon dioxide, the reactants in water-gas shift reaction, in the reactor and the possibility of CO formation.

## CONCLUSIONS

$Cu-Ni/LaZnAlO_4$ ,  $Cu/LaZnAlO_4$ ,  $Cu-Ni/\gamma-Al_2O_3$  and  $Cu/\gamma-Al_2O_3$  catalysts have been synthesized in order to investigate the effect of  $ZnLaAlO_4$  support on the performance of copper and nickel catalysts in the conversion of methanol with steam process; in addition,  $M/\gamma-Al_2O_3$ ( $M=$ Cu,Cu-Ni) catalysts have been synthesized in order to investigate the effect of  $ZnLaAlO_4$  support on the performance of copper and nickel catalysts in the conversion of methanol with steam process. The results obtained from XRD and FESEM analyses indicated that the active phase particles in  $M/LaZnAlO_4$ ( $M=$ Cu, Cu-Ni) catalyst were smaller, non-agglomerated and appropriately distributed in comparison with those of  $M/\gamma-Al_2O_3$ ( $M=$ Cu, Cu-Ni) catalysts. Finally, BET verified the larger volume and pore sizes of  $M/LaZnAlO_4$  catalyst compared with  $M/\gamma-Al_2O_3$ .



**Figure 3:** Comparison of the products selectivity using synthetic catalysts.

In addition, TPR analysis indicated the decreased reduction temperature of active metals on LaZnAlO<sub>4</sub> support in comparison with alumina. The results obtained from the evaluation of the performance of the four samples also verified that Cu-Ni/LaZnAlO<sub>4</sub> catalyst functioned better in terms of high methanol conversion and low CO production in comparison with Cu-Ni/γ-Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub> catalyst.

[6]. Olah G. A., "Beyond oil and gas: the methanol economy," *Angewandte Chemie International Edition*, Vol. 44, No. 18, pp. 2636-2639, 2005.

## REFERENCES

- [1]. Rodríguez R. A., Virguez E. A., Rodriguez P. A. and Behrentz E., "*Influence of driving patterns on vehicle emissions: A case study for Latin American cities,*" *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, Vol. 43, pp.192-206, 2016.
- [2]. Ghadikolaei M. A., "*Effect of alcohol blend and fumigation on regulated and unregulated emissions of IC engines a review,*" *Renewable and sustainable energy reviews*, Vol. 57, pp.1440-1495, 2016.
- [3]. Cao X., Yao Z., Shen X., Ye Y. and Jiang X., "*On-road emission characteristics of VOCs from light-duty gasoline vehicles in Beijing,*" *China. Atmospheric Environment*, 124, pp.146-155, 2016.
- [4]. Speder J., Zana A. and Arenz M., "*The colloidal tool-box approach for fuel cell catalysts: Systematic study of perfluorosulfonate-ionomer impregnation and Pt loading,*" *Catalysis today*, Vol. 262, pp. 82-89, 2016.
- [5]. Pătru A., Rabis A., Temmel S. E., Kotz R. and Schmidt T. J., "*Pt/IrO<sub>2</sub>-TiO<sub>2</sub> cathode catalyst for low temperature polymer electrolyte fuel cell—Application in MEAs, performance and stability issues,*" *Catalysis Today*, Vol. 262, pp. 161-169, 2016.